

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De geomantia; de arte geomantiae - Cod. Karlsruhe 1769

[S.l.], [um 1600]

Capvt V.

[urn:nbn:de:bsz:31-250045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-250045)

lignem circumplacabatur, instar lineæ telæ radio
textorio circumuolutæ. Videbantur autem hu-
iunodi libri aliquam referre cœlorum similitu-
dinem & imaginem; quia sicut axem illum ligneu-
qui in medio voluminis est, complures ipsius mē-
branæ ceu spiræ, altera super altera ambiunt &
circumdant: ita hanc terram quæ medium totius
vniuersi axem tenet, cœlestes orbis alter super al-
terum, collocati in orbem circumplectuntur. Ve-
rum de testimonio Esaiæ satis dictum sit; cuius cū
tam multæ ac variæ sint expositiones, nulla earum
tamen mirificos istos astrorum Lectores, Interpre-
tes, ac Vates adiuuat.

QUARATIONE NON NVLLI ASTRO-
LOGI, MULTI VERA PRADIXERINT.

CAPVT V.

RESTAT, quo tandē ad exitum hæc dispu-
tatio finemq; perducatur, vt causas aperia-
mus, cur permulte quorundam Astrologo-
rum prædictiones veræ fuerunt, & cum rebus ip-
sæ euentis que mirabiliter congruentes. hanc enim
questionem, cum etis mentio supra incidisset quo
melius, commodiori scilicet loco tractari posset,
in extremam hanc disputationem reiecimur.

Licet igitur prædictiones Astrologorum plerū-
que falsas esse verisimum sit, & à nobis supra sa-
tis explicatum; quoniam tamen & olim proditum
est à multis, hodieq; admodum vulgare est, quin-
etiam a grauib; viris, quibus non credere diffi-
cile est, pro certo traditur, fuisse quosdam Astro-
logos quorum plerūque omnes prædictiones ve-
ræ fuerunt, vni ipso euentuq; comprobata, & vix
vnum

unum aut alterum de plurimis eorum prædictis
fecus euenit quam illi prænunderant: age, nos
etiam hoc credere in animum inducamus, ne per-
uulgatæ hominum opinioni quasi publica fide &
auctoritate confirmata, aduersari videamur. Con-
cessa autem veritate huiusmodi prædictionu, cau-
sas eius disquiramus, videlicet qua ratione cered
potuerint ab Astrologis futura prænunderari, que
quod incerta sunt, vim & notionem humanas in-
telligentiæ fugiunt. Non longum faciam: equi-
dem asseueranter affirmo, si quæ prædictiones As-
trogorum veræ fuerint, earum veritatem non
ex veritate firmitateque artis astronomicæ quam
nullam esse satis superque ostensum est, sed alijs
ex causis proficisci: quæ autem sint huiusmodi cau-
sæ, breuibus explicabo.

33. *Quatuor cause, propter quas nonnunquam præ-
dicta Astrologorum veræ sunt.*

34. *Instinctu demonum agi nonnunquam homines
ad diuinandum.*

PRIMA CAUSA. Veritas istarum prædi-
ctionum nonnunquam prouenit ex pacto & soci-
etate quam iniuit Astrologis cum demone; vel
nec occulto eius afflatu & instinctu, quo etiam in-
scientes homines ad diuinandum instigantur. Hoc
tradit Augustinus extremo cap. 7. librorum de Cini-
tate Dei: Non immerito, inquit, creditur, quæ As-
trogologi mirabiliter multa veræ respondēt, occulto
instinctu fieri spirituum non bonorum, quorum
cura est has falsas & noxias opiniones de Astrali-
bus fati, inferere humanis mentibus atque firma-
re, non horoscopi notari inspecti aliqua arte, quæ
nulla

nulla est. Sic Augustinus, *Quot modis Dæmon futura, aut ipse præfinitre, aut homini præmonstrare soleat.*

DÆMON autem suggerit homini quod ab eo dicitur, vel palam se oculis eius aspectabilem & conspicuum, offerens, eumque futura humanis verbis prædocens: vel formatis in aëre vocibus præsignificantibus futura, citra vllâ corporis speciem & figuram, vel immissa scriptura aliqua quæ futurarum rerum prædictiones cõtineat: vel dormienti per somnia aut vigilianti afficiendo & cõtremendo phantasiã, fingendoque phantasmata idoneè ad representandum id quod diuinandum est, atque incitando hominem ad prædicendum id quod representant phantasmata. Scire autem potest dæmon futura quæ prædocet hominem, reuelatione Dei per bonos Angelos ei facta: nonnunquam enim Deus ad agendum aliquid vtitur dæmonum ministerio. Solet etiam dæmon prænunciare homini futura quæ ipsemet postea factururus est: solet ob incomparabilem sui motus celeritatem quæ in longinquis locis remotisque mundi regionibus geruntur, ea ad homines qui longissime absunt deferre. Potest item dæmon ex clandestinis consilijs, verbis, scriptis, ex signis quæ in corpore tam exterius quàm interius apparent, occultas hominum cogitationes & deliberationes tam præsentibus quàm futuris solertissimè coniectando, cognitâs habere. Idemque coniicit ex præparacione causarum aliarumque rerum quæ ad gerendam aliquid debent concurrere. Denique, ob incredibilem subtilitatem & solertiam mentis, ob tantam tot millium annorum experientiam, pro-

pter persectam rerum omnium naturalium abso-
lutamque scientiam, callidissimus atque sagacis-
simus est ad presentendum & prænoscendum fu-
tura.

Augustinus.

Hoc ipsum quod hic docuimus, quia enucleate
aperteque tradit Augustinus in libro 2. de Genesi
ad literam, capite 17. libet verba eius adscribere.
De fatis, inquit, syderum qualeslibet eorum argu-
tias, & quasi de mathesi, documentorum experi-
menta, quæ illi Apotelesmata vocant, omnino à
nostræ fidei sanitate respuamus. Talibus enim dis-
putationibus etiam orandi causas, nobis auferre
conantur, & impia peruersitate malis factis quæ
rectissime reprehéduntur, ingerunt, accusandum
potius Deum auctorem syderum, quam hominum
scelera. Ideoque fatendum est, quando ab istis ve-
ra dicuntur, instinctu quodam occultissimo, dicit
quem nescientes humanae mentes patiuntur. Quod
cum ad decipiendos homines fit, spirituum sedu-
ctorum operatio est: quibus quædam vera de tem-
poralib⁹ rebus nosse permittitur, partim quia sub-
tilioris sensus acumine, partim quia corporibus
subtilioribus vigent, partim experientia callidiore
propter magnam longitudinem vite, partim à
sanctis Angelis, quod ipsi ab omnipotente Deo dis-
cunt etiam iussu eius sibi reuelantibus, qui merita
humana occultissime iustitiæ sinceritate distri-
buit. Aliquando autem iidem nefandi spiritus et-
tiam quæ ipsi facturi sunt, velut diuinando prædi-
cunt. Quapropter bono Christiano, siue Mathe-
matici, siue quilibet impiè diuinantium, maxime
dicentes vera cauendi sunt, ne consortio demoni-
orum animam deceptam, pacto quodam societa-
tis irretiant. Hactenus sunt Augustini verba.

36. Quos modis & quam grauius peccent, qui Dæmonum vel istorum Astrologorum opera vtuntur ad diuinandum.

Ceterum grauisimo se obstringunt scelere, quicunque cupidi futuri nocendi consulunt dæmones, vel Astrologos dæmonum opera videntes ad diuinandum. Multis autem modis in eo ipso peccari potest: primò si quis consular dæmonem de futuris, vel dæmonis discipulum Astrologum, ræus esse dæmoni futura omnia exploratè percipit: hoc saltem vniuersus DEI proprium sit dæmoni tribueret, impietatis & idolatriæ crimen esset. Deinde, si crimini vertitur cum excommunicato ab Ecclesia communionem & societatem habere, quantum crimen erit cum diabolo acerrimo DEI & Ecclesiæ inimico & implacabili hominum hoste, pacto & societate coniunctum esse? & quem Deus ab omni societate fidelium, ablegauit ad inferas & tartareas sedes, æternisque supplicijs mæcipit, eò & amico, & magistro atque doctore vti velle? Postea, qui dæmonis familiaritate vtitur in malis, in certumque periculum animam suam obijcit, vt ipse quam dæmon eiusmodi prædictionum in seculis erit inuenire ac perdere vehementer cupit. Peccat etiam grauisimè, quisquis Astrologos consulit, quo per illos aliorum hominum occultè peccata cognoscat. His accedit, immane flagitium esse, propterea dæmonem vel Astrologum consulere, vt eorum consilio vel auxilio magnum aliquod scelus perpetrari queat.

37. *Istiusmodi Astrologos ferè improbos & flagitiosos esse.*

Istos autem veridicos, ut ferunt Astrologos demonstratum esse familiares & discipulos, multa nec obscura sunt indicia: Primò, improbitas morum vitæque impuritas & sordes: Tum, contemptus omnium quæ ad Christianæ disciplinæ ac pietatis cultum exercitationemque pertinent: Postea, odisse lucem, fugitare conspectum congressumque hominum, rarò versari in publico, ferè in obscuro & abdito, proculque arbitris vivere: Ad hoc, de ipsorum fide ac religione, mala, nec sanè immerito ac temerè, hominum existimatio: Denique multi de istis capti a censoribus fidei nostræ, quos Inquisitores vocant, vel vitro vel coacti, habita scilicet quaestione admotisque cruciatibus, suam cum dæmone societatem & familiaritatem confessi sunt verum de prima causa satis.

SECUNDA CAUSA. Astrologos diuinare futura, nonnunquam accidit ex occulta diuinæ prudentiæ dispositione quæ, ut in 4. & 7. lib. Confessionum inquit Augustinus, cæcæ & improbas mentes consultorum aliquoties ignoro quodam instinctu sic agitat, ut neicientes proferant, quæ consulentes vel ex eorù meritis vel ex abyfso iusti iudicij Dei oporteat audire.

38. *De vsu sortium apud Antiquos ad præsentanda futura.*

HVC referre etiam conuenit sortes antiquis vitætas, quando videlicet versibus alicuius poetæ sortitò acceptis, quid eis futurum portenderetur, inquirebant: quo modo nonnunquam contigebant illis carmina vel præsentibus, vel futuris negotijs

negotijs mire congruentia: velut Alexandro Se-
uero etiamnum adolefcenti, nec imperium spe-
ranti, dum Virgilianas fortes scrutatur, versus ex
libro ABneidos 6. exiēre, qui futurum illi imperi-
um præsignificabant his verbis.

*Tu regere imperio populos Romano memento:
Hæc tibi erunt artes, pacisque imponere morem;
Parcere subiectis, Et debellare superbos..*

NEC mirum ita euenire, Dē o volente ideo-
que mentem mouente, linguam moderante, &
fortes apte ad id quod præsignificari vult miscen-
te ac temperante: qui non solum ex ore Balaam
arioli & falli variis, sed etiam ex ore asinae qua ille
ariolus vehabatur, verissima futurorum edidit
oracula.

39. *Permissu DEI, nimis cupidos sciendi futura, la-
garia d' amoniam irretiti, Et varijs ac pernitiosis er-
roribus implicari.*

NON est hoc loco in præteritis reliquendum,
quod valde sapienter & salutariter monet Augu-
stinus in libro 2. de doctrina Christiana, cap. 22.
& 23. ait enim permissu Dei nonnunquam vñ ve-
nire, vt demones vel per ipsos etiã homines mul-
ta vera prædicant, quod nonnulli eiusmodi diui-
nationum, etiam cum superstitione atque impie-
tate nimium studiosi atque curiosi, noxia perlua-
sione seducti, in maiora & magis execranda flagi-
tia, ita se derelinqui à Deo promeriti præcedenti-
bus suis peccatis, prolabantur. Sed præstat hic
Augustini verba subscribere. Hinc fit, inquit, vt
oculto quodam iudicio diuino cupidi maius ma-
iorem

Num. 23.
Et 24.

Augustinus.

rerum homines tradantur illudendi & decipien-
 di, pro meritis voluptatum suarum illudentibus
 eos atque decipientibus præuaricatoribus Ange-
 lis; quibus ista pars mundi infima secundum pul-
 cherrimum ordinem rerum, diuinæ providentiæ
 lege subiecta est. Quibus illusionibus & decepti-
 onibus euenit, vt istis superstitionis & perniciosi
 diuinationum generibus, multa præterita & futu-
 ra dicantur, nec aliter accedant quam dicunt: mul-
 taque obseruantibus secundum obseruationes suas
 eueniant, quibus implicari curiosiores fiunt & se-
 se magis magisque inferant multiplicibus laqueis
 perniciosissimi erroris. Hoc genus fornicationis
 animæ salubriter diuina Scriptura non tacuit, ne-
 que ab ea sic deterruit animam, vt propterea talia
 negaret esse sectanda, quia falsa dicuntur à profes-
 soribus eorum, *Sed etiam si dixerint vobis, inquit,
 & ita euenierit, ne credatis eis.* Non enim quia ima-
 go Samuëlis mortui Sauli regi vera pronunciauit,
 propterea talia sacrilegia quibus imago illa præ-
 sentata est minus execranda sunt, aut quia in Actibus
 Apostolorum ventriloqua scemina venum tes-
 timoniū perhibuit Apostolis Dominis, ideo Pau-
 lus Apostolus pepercit illi spiritui, ad non potius
 illius demonij correptione atque exclusione min-
 dant. Omnes igitur artes huiusmodi vel nugari-
 toriæ vel noxiæ superstitionis, ex quadam pesti-
 fera societate hominum & demonum, quasi pacta
 infidelis & dolosa amicitia constingit, penitus
 sunt repudianda & fugienda Christiano. Sic Au-
 gustinus. His causas adiungunt quidam alias duas,
 minus fortasse probabiles, non minus tamen fre-
 quentes vsuque compertas.

*Deuter. 13.
 1. Reg. 28.*

Actor. 16.

40. Mul-

40. Multos diuinare futura, magis ex prudentia
& usu rerum humanarum, quam ex arte astro-
logica.

TERTIA CAUSA. Non pauci diuinant nō
tam peritia artis astromanticæ quæ nulla est, quã
singulari quadam sagacis ingenij solertia, & mul-
ticiplici humanarum rerum peritia vsusque, & ex-
quista eorum hominũ quibus diuinatio fit, nego-
tiorum, morum, studiorum, & ingeniorum ob-
seruatione atque notitia. Etenim quidam sunt qui
perspectis quorundam hominum temperamentis
& affectionibus corporum, studijs item, exercita-
tionibus, institutis, familiaritatibus, denique vir-
tutibus aut vitijs, multa euentura eis præuident,
ipsisque magna assenatione & auctoritate præ-
nunciant ac plerumque diuinant. Ad hoc genus
diuinationum pertinet, si quis principem tyran-
nicè tractantem ciues, & crudeli dominatu pre-
mentem, à suis cum occisum iri prædixerit homi-
nemque frequentissimum in furtis & rapinis, su-
spendio periturum, religionis contemptorem, fal-
sæque doctrine profeminatorem contra veritatem
fidei & Ecclesiæ Catholicæ auctoritatem, ignis
supplicio multatum iri. Hoc genere diuinationis
notus est Annibal qui perspecta imperitia atque
temeritate Terentij Varronis & C. Flamminij Ro-
manorum Coss. & Imperatorum, Afris victoriã,
Romanis insignem cladem valde fidenter & asse-
ueranter prædixit, eamque prædictionem mox
certaminis exitu, plurimis Romanorum
millibus interfectis, comprobauit.

Diuinatio
Annibalis.

41. *Nimiam credulitatem ac leuitatem consulentium Astrologos, interdum conducere ut eorum praedicta vera cadant.*

QUARTA CAUSA. Non raro Astrologorum diuinitio vera existit ob stultam consulentium credulitatem: multi namque facillime credunt quae dicuntur ipsis de rebus quas vel maxime optant, vel timent vehementer atque perhorrescunt. Solet enim eiusmodi credulitas instillare animis consulentium magnam spem rei bonae à diuinis promissae, vel ingentem metum iniicere tristitiam & acerborum casuum calamitatisque ab illis praenunciatae. Hi autè duo affectus animi, cum potentissimi sint ad afficiendù & comouendù hominè, crebrò efficiunt, ac certè multà proficiunt, ut humana negotia ad praedictos fines perducantur. Etenim vehemēs quaedam spes ardensque desiderium excitant atque incitant homines ut ad bona ipsis promissa sedulo se comparent, & omnibus suis opibus viribusque contendant: quo fit, ut ob eam rem plerumque quò intendunt, optatorum suorum & alienorum promissorum compotes facti, perueniant. Ex aduerso autem metus, pavor, horrorque praedictorum malorum atque calamitatum, sepe faciunt homines cunctanter ac dubitanter aggredi negotia, timide ac negligenter persequi, & quocumque obiecto impedimento turpiter & infelicitè deserere, eaq; ratione in praenunciata ipsis mala delabi. Luculenta eius rei exempla reperimus in Romano exercitu, cui (ut scribit Lilius) cum auguria & auspicia iecreto inspecta infantum belli exitum minarentur auspices & duces ne militem in arma euntè funesto nuncio

T. Lilius.

con-

consternarent, versis in contrariam partem auspicijs omnia fausta & triumphalia portēdi & à Dijs promitti mentiti sunt. quo mendacio vtiliter decepti milites, alacriter praelium inierunt, fortiter pugnarunt, & hostes quos auguria victores fore premonstrabant, foeliciter vicerunt. Contra vero cum Nicias dux classis Atheniensium, incognita sibi lunæ defectione portendi ratus classis naufragium, si ea nocte portum egrederetur, cum studio metu occupatus oppressusque discessum differens, à Siracusanis cum tota classe captus est. Verum ne disceptatio hæc longius quam initio promissimus, & quam fert instituti nostri ratio producat, hinc finem disputandi de diuinatione astrologica facimus.

*Nicia dux
Atheniensis
um exivialis
in scitia.*

E I N I S.

Q IN.